

комплекс, самостійна робота студентів.

Summary

Useinova L. Some aspects of formation of an educational and methodical complex for the modular organization of educational process.

The approaches of formation of educational and methodical complexes of disciplines in conditions of transition to the modular organization of educational process are considered in article. The separate attention is given to problems of the effective organization of independent work of students as to a base kind of study in a context of realization of positions Bologna declaration.

Keywords: modular system of education, educational and methodical complex, student's independent work.

Литература

1. Бендера І.М. Організація самостійної роботи студентів агроінженерних спеціальностей за кредитно-модульною системою // Проблеми інженерно-педагогічної освіти: Збірник наукових праць. – 2005. – Вип. 9. – С. 51-57.
2. Большакова Г., Рубаник А., Тельных М. Самостоятельная работа студентов // Высшее образование в России. – 2005. – №6. – С. 120-124.
3. Козыбай А.К. Технология формирования профессионализма у будущих инженеро-педагогов в системе университетского образования // Педагогическое образование и наука. – 2005. – №1. – С. 44-46.
4. Корнесва А. М., Ткаченко В.П. Навчально-методичний комплекс дистанційного курсу дисципліни як засіб управління методичним забезпеченням навчального процесу // Проблеми інженерно-педагогічної освіти: Збірник наукових праць. Вип. 6. – Харків, УПА, 2005. – С. 142-145.
5. Кустовський С. Самостійна робота студентів економічних спеціальностей у процесі вивчення гуманітарних дисциплін // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2004. – № 6. – С. 50-58.
6. Основы педагогики и психологии в высшей школе / Под. ред. А. В. Петровского. – М., 1986. – С. 129.

УДК 371

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСУ АМПС У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Ходцева Алла Олександрівна

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов
Українська академія банківської справи Національного банку України,
м. Суми*

Намір України стати органічною частиною спільного освітнього і наукового простору, забезпечити академічну та професійну мобільність своїх громадян ставить перед нею завдання розбудови конкурентоспроможної, якісної системи освіти в цілому і, мовної освіти, зокрема. Реформа мовної освіти в Україні здійснюється з урахуванням національних надбань та досягнень європейських країн у цій галузі. У своїй доповіді я розгляну організаційні засади (зовнішні та внутрішні) ефективного реформування вивчення/викладання англійської мови у вищих навчальних закладах економічного профілю на прикладі УАБС, де я працюю.

Солідне методологічне підґрунтя, що забезпечує ефективне впровадження мовної реформи і яким керуються викладачі іноземних мов становлять такі документи Ради Європи як, „Білінгвальна освіта і основні

стратегічні завдання”, „Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти”, „Проведення екзаменів” з мови у відповідність до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти „Європейський мовний портфель” і, нарешті, вимоги до Євро іспитів. Серед цих документів чільне місце посідають Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти. Їх неперевершене значення полягає насамперед в тому, що створюючи спільну основу для точного опису цілей, змісту і методів навчання, вони посилюють прозорість курсів з іноземної мови, полегшують взаємне визнання кваліфікацій, прийнятих у різних навчальних контекстах, що в свою чергу сприяє мобільності як студентів, так і викладачів [4, с. 1].

Серед національних надбань, які, базуючись на відповідних нормативних документах Міністерства освіти і науки, забезпечують ефективну реалізацію ідей та подожень Болонського процесу у контексті вивчення/викладання англійської мови у ВНЗ економічного профілю, можна назвати такі:

- Англійська мова спеціального вжитку /ESP/ в Україні. Допроєктне дослідження (дає рекомендації стосовно підвищення якості вивчення/викладання англ. мови у ВНЗ в Україні);

- Програма з англійської мови для професійного спілкування (АМПС) (встановлює національний стандарт з мовної освіти для ВНЗ немовного профілю);

- Європейський мовний портфель для економістів (підвищує мотивацію студентів до вивчення іноземних мов, сприяє самостійному навчанню та навчанню впродовж усього життя).

Саме Програма з АМПС, до колективу авторів якої належу і я, може слугувати ресурсом, який визначає зовнішні та внутрішні параметри реорганізації курсу англійської мови при впровадженні кредитно-модульної системи організації навчального процесу та модульно-рейтингової системи контролю у ВНЗ України. Відповідно до нормативних документів Міністерства освіти і науки України вони прирівнюються до Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС). Європейська кредитно-трансферна та акумулююча система зорієнтована на студента і базується на його навчальному навантаженні, необхідному для досягнення мети програми, спрямованої на результати навчання та компетенції. Запровадження ЄКТС в Україні наближає національну систему освіти до виконання завдань Болонського процесу і сприятиме мобільності українських студентів в Європі [1].

Програму з АМПС було розроблено за погодженням з Міністерством освіти і науки при підтримці Британської Ради в Україні. Загальною її метою є формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Вона є модульною за своєю структурою та організацією і гнучкою за змістом. Програма з АМПС пропонує ВНЗ України можливість забезпечити послідовність, варіативність та індивідуалізацію процесу навчання у робочих програмах АМПС для різних рівнів.

Згідно з Програмою, типовий курс АМПС для бакалаврів повинен охоплювати етап навчання від рівня B1+ до рівня B2 і забезпечити досягнення випускниками рівня незалежного користувача англійської мови [2,с.14]. Такий рівень забезпечує академічну і професійну мобільність, дозволяє випускникам вміло компетентно функціонувати у професійному й академічному контекстах та забезпечує їм базу для навчання впродовж усього життя. Він є необхідним для всіх спеціальностей і вимагає мінімум 270 аудиторних академічних годин та ще 126 годин для самостійної роботи.

Додатково до цього мінімуму можна виділити ще декілька годин за рахунок регіональних та університетських компонентів, що дозволить вміло пропонувати факультативні курси АМПС. Завдяки такій можливості вміло може підвищити вихідний РВМ бакалаврів до рівня C2 для спеціальностей, які вимагають більш інтенсивної комунікації, в тому числі спеціалістів економічного профілю, сприяючи, таким чином академічній мобільності. За рахунок додаткових годин може бути також запропоновано перехідний/корективний курс для задоволення потреб тих студентів, що мають дещо нижчий початковий рівень володіння англійською мовою. Такий курс підведе їх до мінімально необхідного рівня, зафіксованого у Державних стандартах базової і повної середньої освіти (B1+).

Організація курсу АМПС для магістрів у великій мірі залежить від професійних потреб певних спеціальностей та рішення вміло щодо кількості годин, виділених на такий курс. Очікується, що студенти магістратури матимуть при вступі рівень незалежного користувача B2, що є достатнім для того, щоб вони ефективно функціонували у своєму професійному середовищі. вміло можуть пропонувати магістрам курс АМПС, спрямований на вдосконалення їхніх мовленнєвих умінь та більш глибокого проникнення у зміст спеціальності в межах того ж рівня володіння мовою (РВМ). У такому випадку немає потреби у випускному кваліфікаційному іспиті, оскільки до того часу студенти вже підтвердять свій РВМ B2.

вміло, які активно працюють із зарубіжними студентами та організовують академічні обміни студентами, можуть підняти РВМ студентів магістратури з рівня незалежного користувача (B2) до рівня досвідченого користувача (C1). Завдяки цьому студенти зможуть скористатися можливостями міжнародної освіти і стати користувачами англійської мови, які вільно нею володіють у своєму професійному середовищі [2,с.2,3].

Залежно від потреб у вивченні мови, вміло можуть пропонувати підготовлені на замовлення курси АМПС в межах згідно з вимогами ОКХ. Також може бути розроблене широке коло факультативних курсів АМПС у межах кожного кваліфікаційного рівня відповідно до конкретних потреб студентів, викладачів-предметників та роботодавців. Їх можуть обирати студенти, котрі бажать розвивати свої мовленнєві вміння в межах своєї спеціальності або ж поліпшувати свої професійні комунікативні вміння у сферах того ж самого РВМ. Модулі для таких курсів АМПС можуть бути зосереджені на характерних для конкретної спеціалізації вміннях, ситуаціях

та функціях для задоволення особливих потреб студентів, напр., академічне письмо, дебати і таке інше. Необхідність включення в курс АМПС змісту спеціальної дисципліни потребує співпраці викладачів англійської мови з викладачами-предметниками та спільного викладання курсу.

Перехід від рівня B2 до рівня C1 може відбуватися шляхом самоосвіти студента, якій сприяють заняття з мови, а також майстерні, семінари, лекції, що проводяться викладачами-предметниками англійською мовою.

Самостійна робота є невід'ємною частиною будь-якого курсу АМПС, а тому потребує регулярного й послідовного оцінювання. В умовах самостійного навчання та зростання відповідальності студента за результати навчання здатність студентів до самооцінювання має надзвичайно велике значення. Ось чому студентам необхідно надати надійні і практичні інструменти для самооцінювання [3].

Матеріали для самостійної роботи також вимагають особливої уваги з боку викладачів АМПС. Оскільки українські студенти не мають необхідних навичок організації свого навчання без пильного нагляду з боку викладачів, то завдання для самостійної роботи мають бути спеціально налаштовані для виконання в незалежному режимі. Матеріали для самостійної роботи повинні: містити чітко сформульовані завдання і зразки їх виконання; бути доступними для студентів поза межами аудиторних занять; бути доступними з різних джерел інформації (друкованих, аудіо, відео, комп'ютерних програм, Інтернету) для підтримки індивідуальних стилів навчання; забезпечувати чіткі критерії для вимірювання результатів.

Додатково до матеріалів АМПС можуть бути розроблені допоміжні комплекти для самостійної роботи, тобто рекомендації щодо уміння вчитися [5, с.86], щоб компенсувати недостатність цього вміння у окремих студентів. Завдання для самостійної роботи можуть мати різний характер: від індивідуальних вправ до групових проєктів. Результати самостійної роботи можуть бути представлені в різних формах, їх можна виміряти з огляду на визначені результати навчання (тести, журнали обліку прочитаного матеріалу, письмові звіти, усні презентації і таке інше).

Зазначені вище зовнішні чинники, що визначають стратегію реформування курсу АМПС в Україні дозволяють сформулювати конкретні завдання та рекомендації щодо покращення якості вивчення/викладання АМПС в нашому вузі (внутрішні чинники):

- на основі Програми з АМПС, аналіз потреб студентів УАБС, ОКХ та у співпраці з викладачами фахових дисциплін розробити робочу програму, модульну за своєю структурою та гнучку і прозору за змістом. Програма має містити обов'язкові та модулі за вибором студента;

- після проведення вступного/вхідного тестування здійснювати розподіл студентів для подальшого вивчення іноземної мови не за спеціалізацією, а у відповідності до визначеного рівня володіння мовою в рамках спеціальності Економіка та підприємництво. Це підвищить відповідальність як студентів, так і викладачів за результати своєї роботи;

- з метою ліквідації прогалин у вивченні/підготовці надати студентам

можливість факультативного вивчення іноземної мови (200 год.)

Обов'язкове вивчення АМПС розпочинати лише після досягнення ними РВМ В1:

- оскільки модульна організація навчального процесу передбачає гнучкий розподіл навчального навантаження, вважаємо за ефективне здійснювати вивчення/викладання курсу ІМПС у більш стислі строки (інтенсивно, протягом 4-5 місяців, а не за 2 роки, як зараз);

- для забезпечення прозорості та валідності результатів навчання, при проведенні випускного/вихідного оцінювання ширше залучати міжнародні визнані тести;

- з метою розширення доступу студентів та викладачів до інформації щодо новітніх досягнень у галузі вивчення/викладання та оцінювання АМПС та більш ефективної організації самостійної роботи студентів створити на базі кафедри іноземних мов ресурсний центр.

Література

1. Міністерство освіти і науки України (2004) Наказ Міністерства освіти і науки України №49 від 23.01.2004р. "Про затвердження програми дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України на 2004-2005 роки. Available from <http://www.mon.gov.ua/education/higher> Accessed 15 April 2004.

2. Програма з англійської мови для професійного спілкування. – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.

3. Ягельська Н. В. Європейський мовний портфель для економістів (Проект) – К.: Ленвіт, 2004. – 56 с.

4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

5. Cottrell S. (1999) The Study Skills Handbook London: Macmillan Press Ltd.

УДК 378.141

ЦЕННОСТНО-СМЫСЛОВЫЕ ОРИЕНТАЦИИ КАК ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМПОНЕНТ КЛЮЧЕВЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА

*Хромова Ольга Игоревна
кандидат філософських наук, доцент кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін*

Донецкий институт железнодорожного транспорта

В настоящее время продолжается процесс модернизации украинской системы образования, который проходит в русле общеевропейских тенденций модернизации содержания образования, оптимизации способов и технологий организации познавательного процесса, и главное – переосмысления целей и результатов образования. В общем контексте этих преобразований, проводящихся в рамках Болонского процесса и отражающих глобальные изменения современного мира, а именно, переход от индустриального к информационному обществу, рассматривается и формируемый компетентностный подход к образованию. Данный подход должен способствовать преодолению традиционных когнитивных ориентаций высшего образования, и отражает новое видение самого содержания образования, его методов и технологий, прежде всего, переориентацию с усвоения информации на формирование качеств, необходимых для творческой деятельности и постоянного усвоения новой информации. Суть компетентностного подхода в образовании не раз